

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Pótcza 132. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre 4 frt
fél évre 2 „
3 hónapra 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

HALASI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

KIADÓHIVATAL:
Pótcza 132. sz.

HIRDETESEK DÍJA:

Három hasznos petit sor 5 kr.
Kis Hirdetőkben egy sor 2 kr.

A hirdető fél nevével ellátott
hirdetőknek külön 50 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Egy városi minta-szőlő felállításáról.

A városi mintakert alig egy pár évtizednyi fennállása óta kiszámíthatlan hasznót hajtott a város közönségének. Nem azt a hasznót értjük, amely a kert évi költségvetésében nyilatkozik, mivel köztudomású tény, hogy a kert évi kezelése még eddig mindig több költséget vett igénybe, mint a mennyi tényleges bevételt az önnét eladott termények hoztak; — de értjük azt a hasznót, mely a kert fennállásából a város egyetemére, illetőleg annak közönségére háramlott, s amelyt csak akkor gondolhatunk fel egész mekkoraságában, ha összehasonlítjuk a város közönségének mostani gyümölcstermelését a 20—25 évvel ezelőtti állapotokkal. A nemes gyümölcsfa akkor, azt lehet mondani a legnagyobb ritkaságok közé tartozott Halason. Egy két-ári ember ha volt, a ki nagy áldozatokkal egy-egy gyümölcsöst létesített, de köznépkünk jóformán csak hírből ismerte az „oltott“ gyümölcsöt; — e név alatt foglalván össze mindazt, a mi az ő félvad vadzokorjainál s madár-cseresznyéinél különb volt. A szőlőkben az apró meggynek számos válfáján, a sárga barackon, vörös szilván s itt ott még az ősről maradt egy-két

alma és körtefán kivül alig volt egyéb gyümölcs. No még az obligát dió, a melynek fája szintén nem a tulajdonos gondosságából termett meg, hanem legfőkébb a varjak kegyelméből, ezek hullajván el szerte a homokban a zsákmányul vitt diót, mely ott kikelt, s évek hosszú során át kevés gondozással megnevekedett.

Ma már-alig van szőlő, melyben nemes oltványt ne találunk, még pedig nem csak egyet kettőt, hanem tömegesen. A tanyákra százával van telepítve a nemes gyümölcsfa; s azt lehet mondani, hogy a határban termő gyümölcs évenként legalább is százszorosát éri meg annak, a mi ezelőtt 20 évvel termett. Városunk ma már országszerte híres jeles gyümölcséről; e nembeli terményeink a kiállításokon az első-helyeket foglalják el s most már a gyümölcs értékesítésére is meglevén a kedvező alkalom, nemes távol az idő, sőt már el is érkezett, kezdő városunk lakossága kellő anyagi hasznát kezdi látni fáradozásának.

Mind ezt a mintakertnek köszönhetjük. Ez terjesztette el a nemes oltványt, innét tanulta a lakosság a fával való bánás mesteriségét, s általában azon óriási változást, mely a gyümölcstermelésben nálunk a lefolyt pár év-

tized alatt beállott, a mintakert hatásának tulajdonítható.

E téren való előhaladottságunkat szemlélgetve, annál feltűnőbb egymás téren való hátramaradottságunk. A szőlő mívelést értjük, a mely nálunk jóformán még ma is azon kezdetleges állapotban van, mint akár száz évvel ezelőtt. E kereseti ágának emelésére is kellene tenni a városnak valamit, és pedig annyival inkább, mert jól meggondolva a dolgot, a szőlőmívelés nálunk még nagyobb fontossággal bír a gyümölcs termelésnél. Nem is említve azt, hogy határunknak egy igen nagy része, mely most elenyészően csekély hasznót nyújt, más egyébre, mint szőlőmívelésre alig alkalmas — csak azon körülményre utalunk, hogy a szőlőmívelés nálunk a lakosság egy tekintélyes számának kenyérkereső foglalkozását képezi. Elszomorító látni, hogy ma midőn a folyton haladó tudomány a foglalkozást teljesen átalakította, költésesebbé s a mi fő: jövedelmezőbbé tette; népünk még most is azon ósdi szokásokat és eljárást követi a körül, melyet apától tanult s évről évre óriási mennyiségű munkát és fáradságot pazarol el, a nélkül, hogy azzal arányban álló hasznót is venne belőle.

A szőlőmívelés körül teljesen

TÁRCZA.

Járványos idegbetegségek.

(Folytatás és vége.)

Olaszországban a táncdühöt a tarantel-pók (Lycoosa Tarantula marásával hozták kapcsolathoz. A tarantizmusról első híreink Porotti Miklósról (1430—1480) érnek. kinek leírása szerint a betegék buskomorak lettek és sokan oly fogékonyakká lőnek a zene iránt, hogy az első hangokra kurjantva ugrottak fel a felholtan kidőlésig táncoltak; néhányan azonban folytonosan leborntak és sirtak. A zene elmúltával a tánczások ájultan rogytak össze: néhány taktus után azonban eszökentetlen erővel folytatták a táncot. Előszertetettük volt a fénylő tárgyak, a vörös szín és a tenger iránt, mely után a fenmaradt tarantula-dalok (tarantella) epednek. A tarantizmus csakhamar túlcsepott Apulia határain, folyton több s több áldozatra uralkodott, és főleg a nyári hónapokban annyira uralkodott, hogy ez év-szakban vándor zenészek seregei-járták be Olaszországot a tarantulasók gyógyítása céljából, melyet épen e miát: a nők kis farsangjának (il carnevalto delle donne) neveztek el. — A 18-ik századtól a tarantizmus mindinkább csökkent s legujabb időben csak elvétve fordul elő; de a hagyomány fentartotta úgy okát, mint gyógyítását a zene, nevezetesen pedig a tarantula dalok által, napjainkig.

Az bizonyos, hogy a tarantizmus szemmi összefüggésben sem áll a tarantula marásával

hanem olyan kedélykór az, mint a többi mind, melyeket a középkor történelméből hoztunk fel. Kimondotta már ezt az orvosi tudomány első bajnoka Theophrastus Bombastus Paracelsus Hohenheim a Vidtánra, Serao Ferencz (1742) a tarantizmusra. Ismereteink mai állásá szerint mondhatjuk, hogy a képzelemnek szabad szárnyra eresztése a lelki működések azon csoportját teszi uralkodókká, melyet a kedély neve alatt foglalunk össze, ezek izgalma áterjedt a gerinczvelőnek mozgató elemeire és a mozgásbeli rendellenességek (az ördögösök rángásai, a gyermekek vándorlása, a tánczolás) alakjában jelentkeznek. Hajlamosító oka azon betegségeknek az idegrendszer körös izgékonyasága (hipochondria férfiaknál, hiszterias idegesség nőknél) az ilyen beteg szemlése pedig a hajlamosságot is kész betegséggé fokozza.

Hajlamos egyének elég nagy számmal élnek köztünk is; mindammellott, hogy ritkán hallunk ilyen betegségekről ma, az a természetudományok jótékony hatásának teki-tendő. A real ismeretek gyarapodása által az emberi szellem a valóság határain talál kijelöltést működésének, melyet a vallási észmek urelkodásának korában az érzéki tapasztalat alapján fejlődött szellemi egyéniség előtt megfoghatatlan miniszteriumok fölötti, tépelődésben keresett. A visszazásés a középkor miszticizmusában a középkor idegkórjait ide-zi fel napjainkban; bizonyosai ennek külön-böző keresztény és nem keresztény szá-kadár felekezetenek (quákerek, skopeok, tán-coló dervisek stb.) bizonyosága az ördögös-

ségi járvány, mely 1878-ban Friarlnak Verzenis helységében tört ki és melyet a járvány elnyomására kiküldött Franzolini tanár közleménye alapján a következőkben vázolunk.

A helységnek mintegy 1400 lakosa a világtól elzárva él, régi idő óta mindig egymás közt házassodik, tudatlan és babonás koponyaművészek szerint igen alant fejjakata van. Betegségeik közül a szegényvörösség és idegbajok kiválóak. 1877. november havában jezsuita misszionárius látogatta meg Verzenist s 8 napon át szónokolt a népnek a pokol kínjairól és tartott könyörgéseket azok elfordulásáért. Két hónap mulva egy 26 éves leány betegedett meg; az ördögtől megszál-va hitte magát és erős görcsökben esze-re-dett. 3 hónapon át a házán tartották; de ekkor betegségének híre elterjedt, s véghez vitték rajta az ünnepes exorcizmust a templomban. A lánynak baja azonban fokozódott: vallási eszekevények és tárgyak, a harangzó még hevesebb rohamokat idéztek elő. Juniusban újabb esetek jelentkeztek s a püspök parancsára ismételve lón valamennyi beteget egyszerre a nyilvános ördögűzés, a mi a betegek szaporodását eredményezte. Ekkor orvos lón kiküldve, a ki 18 nőbetegben konstansálhatta az ördögösség következő tünekeit: Az érzékenység az érzékek, főleg a hallás fogékonyasága betemessen növelve van; e mellett átmenő bönülások lépnek föl. Roham alatt a betegek görcsöket kapnak; kiáltanak, a bennük lakó ördög nevében beszélnek, mondják, hogy már régóta látják ezen testben, de az-

azok a viszonyok vannak nálunk, mint a gyümölcsstermelés körül voltak a mintakert megalapításakor. Van egy-néhány uri ember, a ki az újabb vívmányokat, vagy legalább azok egy részét életbe léptette szőlőjében; a legnagyobb rész azonban görcsösen ragaszkodik a régihez s úgy a tenyész-tett fajok megválogatása, mint az azokkal való bánás s a borkészítés tekintetében hallani sem akar semmi féle újításról. Mert a köznép mindig szívo-san kitart a régi mellett s az újítást mindaddig be nem veszi, míg annak jobb voltáról a saját két szemével meg nem győződött. Epen azért hiába való minden vándortanárnak előadása s általában minden elő szóval való magyarázás, ha példa nincs, a miből az emberek okuljanak. A gyümölcsfa ne-mesítés sem indult meg nagyban mind-addig, a míg tények nem győztek meg kit-kit annak hasznos voltáról.

Erőkekből nagyon üdvös és cél-szerű lenne, ha a város, vagy a birto-kozásság hasonló áldozatkészségre szánná el magát a szőlőművelés ér-dekében, mint a mit tett annak idején a gyümölcstenyésztes mellett. Szüksé-séges lenne egy városi minta-szőlő tele-p létesítése, melynek ugyanazon fel-adata lenne a szőlőművelés körül, mint a mit végzett a mintakert a maga szak-jában. A mintakert úgy is minden vál-dószínűség szerint nem fogja tovább igénybe venni a közpénztár áldozat-készségét. Ez intézet ma már oly álla-potban van, hogy ha még egyelőre sok jövedelmet nem hoz is, de a kezelési költségeket évről évre kifizeti. Azt az áldozatot tehát, a mely eddig annak fenntartására fordítottat, minthogy az már egy is közézőlokra volt szentelve, leghelyesebb lenne földművelésünk e-másik rokon ágának emelésére hasz-

előtt másban voltak; káromkodnak és átko-zódnak, nagy hajlamuk van a jövendősre és a szavakat oly fordítva ejtik ki, hogy a nép latin vagy francia nyelvről véli: a szüneteket álomban töltik, vagy munkájok után látnak, de folytonos izgalomban vannak: nem ismerik el magukat betegökkül, hanem mondják, hogy meg vannak bűvölve, az ördög szállta meg őket. A szünetek igen rövidek, de egy egész éjten át is tartanak s a rohamok rende-sen ismétlődnek, mit a betegek többnyire már előre megmondanak. Vallási dolgok azon-nal megújítják a rohamot. Az orvos rend-szabályokul ajánlotta; hogy a jövőre nézve a nép világozottságát fel, fokoztassák közle-ke-dése a világát, tiltassanak meg a házasságok rokonok közt, a bucsujárások, exorcizmusok s több efféle; a meglevő betegek pedig külö-nittessenek el teljes-folyógyulásukig és orvosi kezelés alatt álljanak. Az utóbbi kezdett ben meg is történt. Hogy a nép meggyőző-djék, hogy ezek csakugyan betegek, néhány-erővel az udinei kórházba szállítottak, a hon-maradtakat pedig carabinierierek által őrizték házaikban; de a szigor nem tartott sokáig és a betegek állapota ismét súlyosbodott.

Ennyit mond Franzolini; végül igen gondos vizsgálatok alapján azon meggyőző-dését fejezi ki, hogy ez esetben hisztoriával van dolgunk, mely előbb a vallási fanatizálás, utóbb a betegek szemlélete által fokozódott az ördögösséggig.

nálni föl. Annival inkább megtehet-nők ezt, mert valamint a mintakertre fordított összegek idővel visszajérül-nek, ép úgy; sőt bizonyosabban visz-szatérülne az az áldozat is melyet a mintaszőlő létesítésére és fenntartá-sára fordítanánk. Ajánljuk ez eszmet az illetékes körök és minden jó gon-dolkozásu polgár figyelmébe.

Megyei kaszárnya.

Pest-Kis-kun megye e hó 15-én rend-kivült közgyűlést tartott. A gyűlésnek egy kiválóan fontos tárgya volt: a megyei lovas-kaszárnya építése. A megye területén lovas kaszárnya nincs, s így az ide elszállásolás vé-gett kiadott katonaságot egyes városokban kell elhelyezni s ott a lakossághoz beszállá-solni, a mi tudvalevőleg sok kellemetlenséggel van összekötve. Ezen segitoni lehetne egy megyei kaszárnya építésével s valóban több város, mely magára nézve ily épület emelését kedvezőnek tartja, előnyös ajánlatokat tett az esetre, ha a kaszárnya az ő területén épített-nék. A megye régebben bizottságot küldött ki ez ügy tanulmányozására, mely most jelen-tését beterjesztvén, az szolgálta a tárgyalás alapjául. Közzöljük a gyűlésről a következő tu-dósítást:

Tahy István előadó beterjeszti a me-gye területén elhelyezendő lovas-ezred részé-re építendő kaszárnya ügyében kiküldött bi-zottságnak a jelentését. A bizottság az éven-kint ismétlődő beszállásolás megszüntetése ve-gett szükségesnek tartja, hogy a békeidő tartalma miatt a megye területén elhelyeztet-ni rendelt egy lovas ezred, két osztály törz-s és hat lovas század részére kaszárnya épít-tesse, még pedig a legrovidebb idő alatt. Az indokolásban a bizottság kifejti, hogy a me-gye közönsége ez által oly teherült szabadulni-meg, melyet az 1879. évi XXXVII. tezikk-biztosított katonaszállásolási pótlék nem képes kárpótolni. De maga a törvényhatóság is sok nagyon kényes jellegű teendőktől meg-menekszik. A községek kijelölése, az elhe-lyezésekből származó panaszok és felszólal-ások, gyakorló terek kisajátítása stb, mind oly teendők, melyek sok munkával és fáradsággal járnak; a megye edző polgárai pedig 25—30,000 frtnyi katonaszállásolási póta-dóttól fognak megmenekülni. Mert ha a me-gye 1,200,000 frtért laktanát építet s ezt az összeget valamely pénzintézetűl veszi fel huszonöt évi törlesztésre, a katonaság által évenként fizetendő 63,403 forint 80 krajczár-nyi szállásolási díj s a megye területén elhe-lyezett hat lovas század után évenként fize-lendő 27,832 frt. tehát összesen a 93,230 frt 80 krral teljesen fedezi a felvett összeg tör-lesztését s a fenntartási költségeket, sőt még megtakarítás is reményelhető. A vállalat sike-rét biztosítva látja a bizottság az által is, hogy a katonai kincstár még akkor is fizeti a 63,433 frt 25 krt, ha a lakományban katonaság elszállásolva nincsen. Hivatkozik végre a bi-zottság Sopron megyére, mely a magyar jel-záloghitelbanktól vett föl pénzt törlesztésre, ugyancsak kaszárnya építés céljából.

Ezután előadó bemutatja az egyes köz-ségek által tett ajánlatokat nevezetesen Czeg-léd városát, mely hajlandó 36—40 katasz-trali holdat átengedni, illetve a telkek kisa-játítását a város költségén eszközölni; Tápió-Szele 40 kat. hold földet, Nagy-Abony 50 kat. holdat, vagy 25 éven át évenként 1200 frtot; Monor 30—40 kat. hold földet; Vácz ugyan-ily területet díjtalanul. Pálffy ügyvéd pedig benyújtotta Single H. és társa straszburgi ezégnek ajánlatát, mely szerint az utóbbi 5% mellett az építéshez szükségeset összeget kölcsönözne.

A megyei állandó választmány minde-

zeket az ajánlatokat s a bizottság elaborn-tását beható tárgyalás alá vevén a kaszár-nya-építés eszméjének elejtését ajánlja a köz-gyűlésnek.

Az előtérjesztés után mint első Balogh Imre szólalt fel, ki a bizottság jelentésében nem látja tiszta, áttekinthető képét annak a vállalatnak, mely a bizottság megnyugtatta győzné meg a vállalat célszerűsége és kivi-hetősége iránt. A kaszárnyaépítés költsége 1,200,000 frtra ven téve; ebben nem lehet benne a felszerelés, fűtés, világítás, és így vagy az következik, mely sokkal többbe kerül; vagy pedig nem térít meg az állam annyit, a mennyit a bizottság mond. Az 1,200,000 frt után 8% törlesztéssel esnek évenként 96,000 frt, ebből, ha a katonai kincstár megtérít is 63,000 frtot, még 33,000 frt pótdát utján lenné fedezendő. Pártolja az állandó választ-mány javaslatát.

Budnyánszky Ferencz: Egy oly terv vétetett alapul, melyet a katonai kincstár még nem ismer; a czeglédi tervből kifejtették a kórházat. A mi a kaszárnya költségeit illeti, az épület nem 1,200,000 forint, hanem 1,600,000 frtra kerülne, mert a felügyeleti költségekre, a vezetőmérnök tisztelet dí-jára és több ilyenmű költségekre nem is gon-doltak. A straszburgi ajánlathoz nincs bizalma. Csatlakozik az előtte szóló indítványához.

A n. t. s. János szerint nem most kel-le-ne megváltoztatni a határozatot, hanem azt akkor kellett volna tenni, midőn a kaszárnya építése elvben kimondatott. Azok, a kik a terv-öt ellenzik, nem ölveztek a katonai beszállá-solás gyönyöreit. Az előtte szóló megyei bi-zottsági tagok számadásai helytelenek. Nem szeretné mellőzni a kaszárnya-építés tervét s azért azt indítványozza, hogy a községekből beérkezett ajánlatok terjesztésének fel a kor-mányhoz s az utóbbi keressék fel, a kaszár-nyának a megye területén országos költségen leendő építésére, a megye pedig tegyen min-dent az építés megkönnyítésére.

Förster Aurél előadó a kaszárnya-építést s hivatkozik a ajánlatulra, hol a kor-mány a legkisebb városokban építettállami költségen kaszárnyát. Ép ezért a hadügymi-nisztert kívánja felszólíttatni, hogy minálunk is építsen kaszárnyákat.

Degré Alajos három tagu bizottság kiküldetését tartja szükségesnek, mely meg-vizsgálja, vajjon a nép óhaja ennek a kaszár-nyának a létesítése vagy pedig csak egyes érdekeiteké?

Kovácsy Gyula: Szólónak nehéz hely-zete van, mert ellenkező nézetet vall. Förster nagyon setéten rajzolta a dolgot; de ha állna is, akkor fogadják el Kecskemét ajánlatát, mely város maga már ajánlatot tett a kor-mánynak. Ő közvetítő indítványt tesz; Pest-megye építsen félézred számára lakományát és a teher másik felét engedje át Kecskemét vá-rosnak.

Szivák Imre: Én oly új körülménye-ket kívánok kiemelni, melyek eddig nem em-lítettek fel. Az előttem szóló bizottsági tagok nézetei helyesek lehetnek, de gyakorlati ér-tékkel nem bírnak, mert nem egybek nézet-kifejtésnél és kritikánál; ez által fedig a ba-jon semmikép sincs segítvé. A számításokban is hibákat látok, melyeket azonban bővebben kifejtetni nem kívánok. Látok egy közép utat, melyen a megye haladtva, elintézheti a dol-got. A hadügyminiszterhez felterjesztendő petitumnak javaslatát két okból nem pártol-hatom. Ma ugyanis nem lehet érdektünk, hogy a kormánytól segílyt várjunk, mert az által az államadósság csak szaporíttatnék. Az, mit egyik bizottsági tag felemlített, hogy a Lajt-hán túl minden városkában van lakotnya, ez a munka a dolga, de sajnos, épen oly baj, melynek sulya most nehezedik ránk. A má-sik ok az, hogy a megyének autonómikus ha-tásköre megszűnt azonnal, mihelyst a közös kormány maga épít. A mai alkalban a bizot-tság javaslatát nem lehet megszavaznunk. A katonaszállásolási adót megszoktuk s az nem is fog megszűnni; most van egy módunk, mely szerint ezt megfizetjük; az a kérdés —

legalább nézetem szerint — hogyan teljesítik-e kötelességünket jobb formában. Kaszárnyaépítés által semmi esetre sem engedjük ezt át a városoknak. Vagy ha ezt nem akarják, s azt hiszik, hogy mi építünk kaszárnyákat, akkor kettőre figyelmeztetem a közgyűlést. Először kötések szerződés a katonai kincstárral, melyben a megye jogait biztosítja, úgy hogy a hadgyűminisztérium által a beszállásolásra, az állandósításra, vagy bármi egyéb ügyre nézve jövőben hozandó szabályrendelet e szerződésen-ne változtathasson. A második kérdés az, hogy mennyit kíván tőlünk a hadgyűminisztérium. (Közbeiktatások: „Ez lehetetlenség.”) Azt mondják itt, hogy az nem lehetséges; tehát majd iparkodni fognak a status-quo-javítani. Tehát azt indítványozom: A megye ajánlja a 30,000 frtnyi katonai beszállásolási pótdó bevételét, a kaszárnyát építeni szándékozó városoknak. Hanem mindenesetre vigyük a dolgot előre! had építsenek a városok. Tovább ma nem lehetek; mert messzebbható adatok hiányában nem javasolhatok egyebet.

Hába Molnár Sámuel a kaszárnya építése mellett nyilatkozik és hosszabb fejtegetésben bizonyítja, hogy a bizottság számadatai helyesek.

Talvány István előadó reflectálva a tárgyhöz szólók szavaira, védelmébe veszi a bizottság javaslatát.

Kolozsvári István az általános lefegyverkezés híve lévén, nem járulhat hozzá a javaslatához.

Jordán István azt fejtegeti, hogy Kecskemét városa építhet, mert neki van fekvő vagyona; de Pestmegyének nincs vagyona, a fölveendő összegért az egyes bizottsági tagoknak kellene jót állani. Ő a maga részéről nem fogadja el az építés gszméjét.

Gullner Gyula: Habár a katonabeszállás sulyos terhe alatt nyög a megye közönsége, meg sem pártolja a kaszárnya építést, mert sőtötbe ugorni nem szeret. A bizottság költségvetéséből nem győződött meg arról, hogy az építendő laktanya mibe fog kerülni, mert habár a bizottság 1,200,000 frtot mond is, nincs kizárva, hogy esetleg két millióba ne kerüdjön. Oly teherhez, mely a megye közönségét 25 évig sújthatja, szavazatával nem járul.

Löwy Mór ahhoz az indítványhoz csatlakozik, melyet Szivák vetett föl, hogy t. i. a kaszárnyát építendő város segélyeztessék a megye által a katonabeszállásolási adóból.

A főispán ezután határozatilag kimondta, hogy ha a megye területén fekvő város, egy fél tovaszedr elhelyezésére megkívánható laktanya építésére nézve a kormányval egyezsége jut s a laktanyát fölépíti, Pestmegye törvényhatósága, az illető várost a katonabeszállás adó címén befolyt összegből 10,000 frttal fogja évenként segélyezni.

A közgyűlés többi tárgyait községi költségvetések képezték, melyeknek helybenhagyása után a rendkívüli közgyűlés véget ért.

H I R E K.

— Gál Zsigmond szép képzettségű derék fiatal ember e hó 16-án meghalt. Halálával sulyos csapás érte megszorodott szüleit, kik benne rövid idő alatt második felnőtt fiokat veszítették el. Valóban tragikus végzet, a mely e családra nehezedik; alig fél éve, hogy szegény Gál Lajos Dezsőt eltemették, s ime most öccsét követi őt a sírba. A megszorodott szülők fájdalomában osztozunk mindnyájan; a közrészvét enyhítse keservüket s találjanak annál több örömet megmaradt gyermekeikben és unokáikban. — A boldogult ifjút vasárnap délután 3 óraker temetik. Haláláról a következő gyszajelentés adatott ki: Gál Lajos mérnök és neje Turóczy Janka a magok — valamint gyermekeik: Etelka, Paulina és Janka, — a menyők özv. Gál Lajos Dezsóné, szül. Péter Róza, s ennek gyermekei: Lajos, Gyula nevőkben mélyen megszorodott szívvel jelentik forrón szeretett fiok, illetőleg bátyjok, sógora és nagybátyjok Gál Zsigmond jogszigorló urnak, 1883. évi no-

vember hó 16-án, életének 23. évében hosszas sányilódás után történt gyászos kimulását. A boldogult hült tetemet november hó 18-án délután 3 óraker fognak örök nyugalomra elhelyeztetni. Aldás emlékre!

— Műkedvelő előadást s azzal összekötve természetesen táncmulatságot ez idén is rendez a gymnasiumi ifjuság. Az estély, melyre az engedély már megadott, december 20-án lesz s jövedelme egy harmad részben a tanári gyűmeget, két harmad részben pedig az ifjuság önképzőköre részére fordítatik.

— A városi képviselő testület november hó 22-én esütörtökön d. e. 9 óraker szokott helyiségében érvényes rendez. közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai a következők: 1. Polgármesteri jelentés. 2. Ö felsegi szegedi utjáról. 3. Mocsáry Lajos képviselő válasza a közgyűlés elismerő végzésére. 4. A telepítési kormánybiztos közsőno levele a csángok irányában tanusított eljárásért. 5. A városi árwapontár mérlege 1882-év végéig, szakoszt. javaslattal. 6. A városi adóhivatal szervezése szakosztályi javaslattal. 7. A városi közpénztár költségvetése 1884. évre szakosztályi javaslattal. 8. A községi iskola V—VI osztály tanítóinak fizetésére vonatkozó iskolaszéki határozat, szakosztályi javaslattal. 9. A községi iskolapénztár költségvetése 1884. évre szakosztályi javaslattal. 10. A községi iskolai helyiség, felső szárnyiskola, ovoda, s ezzel összefüggő építkezések tárgyában beadott jelentés a szakosztály javaslattal. 11. Vadászterületek bérbé adása tárgyában intézkedés. 12. A községi iskola pénztár számadása 1882. évről szakosztályi javaslattal. 13. Előfogatni pénztár számadása 1882-év végéig szakoszt. javaslattal. 14. A bor és hús fogyasztási adónak 1883. 1884. 1885. évi megváltása tárgyában 8000 frt erejéig kötött felbőllileg meg erősített szerződés a m. kir. pénzügyminisztérium felmondja. 15. Tégla pénztár számadása 1882. év végéig szakosztályi javaslattal.

— Kérem a helybeli gymnasium könyvtárnoka felkéri azokat, a kiknél a gymnasiumi könyvtár szepirpádalmi osztályából könyvek vannak, hogy azokat a héten szerdán vagy szombaton délelőtt 11—12 óraker adják be, vagy pedig a hét folyamában bármikor az iskolaszólgának átadva kézbesítsék.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Értesítés az országos kiállítás érdekében.

Az 1885. évi országos általános kiállítás budapesti kerületi bizottsága működését megkezdvén, értesíti a kerülethez tartozó iparosokat, gazdákat és általában a kiállításra készülő közönséget, hogy helyi és alkerületi bizottságokat Kecskeméten, Kalocsán, Vácson, Szabadkán, Zomborban, Baján, Újvidéken, Esztergomban, Szekesfehervárott, Gyöngyösön, Egerben, Jászberényben, Szolnokon, B.-Gyarmaton, Losonezon és Besztercebányán létesített. Az albizottságok már legközelebb megkezdik működésüket a kiállításra szóló bejelentések gyűjtése érdekében, mire nézve a kerületi bizottság által részletes utasításokkal vannak ellátva.

Szükségesnek tartjuk azonban a t. kiállítás közönségét ezuton is felkörnii, hogy bejelentéseiket az illető alkerületi bizottságoknál minél előbb nyújtsák be, azon városok közönségét pedig, melyek valamely alkerületi bizottsághoz beosztattak, tisztelettel figyelmeztetjük, hogy legcélszerűbben járjanak el, ha saját érdekeik képviseletése szempontjából az illető alkerületi bizottság által a maguk számára külön végrehajtó bizottságokat szervezetnek.

Hogy e végrehajtó (helyi) bizottságok szervezése iránt alapos tájékozást nyújtsunk, szükségesnek tartjuk a budapesti kerületi bizottság alkerületeinek felsorolása mellett, egyszerűsind arra utalni, hogy az alkerületekhez, mely városok és járások tartoz-

nak. A budapesti kerületi bizottság hatásköre kiterjed a budapesti kereskedelmi és iparkamara kerületeire (Bács-Bodrog, Geongrád, Esztergom, Fehér, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Nógrád, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun és Zólyom megyék), Csongrád megye, Szeged és Hódmezővásárhely tñj. felruházott városok kivételével. Az alkerületi bizottságok beosztásából közöljük a következőket:

I. Kecskeméti alkerület. Székhelye: Kecskemét. Az alkerülethez tartoznak: Kecskemét, Czegléd, Kiskun Főlegyháza és Nagy-Körös városok; továbbá Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyének pesti-felső, pesti alsó, pesti-közép, kis-kun-alsó, kecskeméti-alsó és kecskeméti-felső szögabirói járásai.

II. Kalocsai alkerület. Székhelye: Kalocsa. Az alkerülethez tartoznak: Kiskun-Halasz város, továbbá Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye solti-felső, solti-közép, solti-alsó és kikun-felső szögabirói jársok stb.

Az alkerülethez tartozó városokban vagy fontosabb jársokban létesítendő végrehajtó bizottságok csakis az illető alkerületi bizottsággal érintkeznek; alulirt központi bizottság azonban kész e végrehajtó bizottságok létesítése iránt az illető alkerületi bizottságoknál közreműködni.

Együttal felhívjuk a kerületünkhez tartozó összes termelő urakat, hogy a kiállítás sikerét részükrol is előmozdítandó, minél nagyobb számban jelentkezzenek a kiállításba való részvételre.

A kiállításban részt venni szándékozók saját anyagi érdekükben is akkor eszelekesnek legjobbesetben, ha a gyakorlati működést tartják szem előtt, ha oda törekednek, hogy iparuknak és gazdaságuknak életrevalóságot, gyakorlati értékét és használatosságát ismeressék meg s ne kívánjanak egyes szokatlan, rendkívüli, talán magukban véve igen érdekes; de a gyakorlati életben kevésbé átterjedt tárgyaknak kiállításával remekelni. Nem a rendkívüli dolgok, nem a sajátosságok megismergetése fog hasznára válni az országos kiállításnak a kiállításnak, hanem az, ha be tudjuk bizonyítani, hogy állandó, használható munkát tudunk előállítani, hogy gondosan ápolj, egészséges és messze távolba is szállítható ipari és gazdasági terményeinkkel kiálljunk a versenyt más nemzetbeli nagy versenytársainkkal.

Bejelentési ivatek a fennebb említett alkerületi bizottság által, vagy sürgős esetben a budapesti kerületi bizottság (iroda: orsz. ipar-egyesület, újvilág-utca 14.) által is adatkni és kívánatra minden jelentkezőnek bekiállíthatnak. A két egyenlő példányban kiállítandó bejelentési iv azonban mindig azon alkerületi bizottsághoz küldendő be, melynek területén az illető bejelentő lakik.

A kiállítás érdekében a legszükségesebb tudnivalókat a következőkben összegezzük:

Megnyitás: 1885. május 1.

Beszárás: 1885. október 15.

Időszaki kiállítások: Május hó 1—10., baromi-kiállítás, 10—20., első tavaszi virág-kiállítás, 17—24., hizott állatok-kiállítás 20—30., juh-kiállítás: Junius 10—20., II. tavaszi virág-, gyümölcs- és zöldség-kiállítás, Junius 1. — augusztus 30. munkakiállítás 15—25. Nyári virág- és gyümölcs-kiállítás, 20—30., első méhek kiállítása, szeptember 1—10., szarvasmarha- és sertés-kiállítás, 10—20., tejgazdasági termékek-kiállítás Október 1—15., őszi virág-, gyümölcs-, szőlő- és zöldség-kiállítás, őszi löversenykor: lokálkiállítás és ebkiállítás.

Bejelentési határidő: 1883. december hó 31. Utólagos bejelentések elfogadatkna 1884. évi május 1-ig, de ez esetben a térdij 10%-kal többet tesz. Későbbi bejelentések elfogadása iránt az országos bizottság határoz, de esetben azonban a térdij 50%-kal nagyobb.

Térdijak. A térdijak négyzetméterenkint következők: A) a fedett csarnokban: a) alapterület a szabadon álló tárgyak részére 8 frt; b) alapterület a falak mentében vagy mellett levő szekrénytér 6 frt; c) falte-

rület 3 frt. Az a) és b) pontok alatt említett terület nagysága 3 méternél nagyobb nem lehet, különben aránylag nagyobb térdíj fizetendő. B) Alapterület a félfedett csarnokokban 3 frt. C) Alapterület a szabadban 2 frt. A különlegesen csoportok térdíjaira vonatkozólag lásd az ált. szabályzat 10. §-ának második részét.

Szállítási kedvezmények: 100 kilogramm után kitémőterekenként 0-16 kr. fizetendő az oda- és visszaszállításnál, ezenkívül 100 kilogramm után minden vasútvonalra 2 kr. kezelési költség és 3% szállítási adó. Wagononkénti szállításkor nagyobb kedvezmények.

Portómentesség. A levelezések és küldemények (a kiállítási tárgyak kivételével) portómentesek. A bizottságok leveleire és küldeményeikre a következő megjegyzést illesztik: „A kiállítást illető portómentes ügy.” Magánlevelek vagy portóköteles testületek a kiállítási bizottságokhoz intézett leveleiket a következő megjegyzéssel látják el: „Hivatalos felvételként folytan portómentes.”

Minden további részletes felvilágosítást a felsorolt kerületi bizottságok a részletes szabályzatok és utasítások nyomán készséggel szolgáltatnak.

Végre minden magyar honpolgár pártoló figyelmét és támogatását újból is kéri az 1885. évi országos általános kiállítás érdekében, mely nemzeti létünket és erőnket híven feltüntetni hivatva van s melynek teljes sikerét a nemzeti bécsület kérdésével kell azonosítanunk.

Azon kellemes reményben, hogy e foltozásunkban kerületünk minden polgára osztozik, maradtunk kiváló tisztelettel, Budapest, 1883. november 5. Az 1885. évi országos általános kiállítás budapesti kerületi bizottsága nevében: Ráth Károly főpolgármester, elnök. Gelléri Mór bizottsági jegyző.

Felvilágosítás! Az 1885. évi kiállítási bizottsági tagokat, a kiállítókat s a kiállítás iránt érdeklődőket figyelemztetjük, hogy „Kiállítási Utmutató” azimen egy kézagottó s minden tekintetben felvilágosítást nyújtó könyv jelent meg Balogh Vilmos miniszteri és kiállítási titkár és Toldy Ferenc-országos bizottsági jegyző szerkesztésében s kapható minden kerületi és helyi bizottságnál, valamint minden könyvkereskedésben. Tökéletesen tájékoztathja belőle magát a kiállító, hogy mi a tesendője s bejelentéstől kezdve egész a kiállítás beszártáig s mint ilyen, melegen ajánljuk mindenkinek figyelmébe. Ár s díszesen kiállított kötötnek csak 60 kr. **A bizottság.**

TERMÉNYEK ÁRA.

(Halason novemb. 17.)

Búza 100 liter	7	—
Rozs	5	—
Árpa	4	50
Zab	—	—
Köles	4	50
Kukorica	—	—
„ asákja	1	— 1 10

Heti jelentés a budapesti gabonabörséről.

Budapest novemb. hó 16-án.

Búza	uj búsági	77-81 k/g	—	—
—	uj tiszavidéki	77-81 k/g	9 75	10 25
—	uj pestvidéki	77-81 k/g	9 65	10 15
—	uj fehérmegyel	77-81 k/g	9 65	10 15
—	uj bacska	77-81 k/g	—	—
—	uj északmagyarors.	77-81 k/g	9 40	9 80
Rozs	uj	70-72 k/g	7 60	7 95
Árpa	uj takarmány	60-62 k/g	7 25	7 60
—	uj égetnivaló	62-64 k/g	7 60	8 00
—	uj sörfőzdei	64-66 k/g	9	10 30
Zab	uj	37-40 k/g	6 60	6 95
Tungyai	uj búsági	75 k/g	6 25	6 30
Köles	uj	— k/g	6 80	7 10
Repce	uj káposzta	— k/g	—	—
—	uj búsági	— k/g	—	—

Kübsnyal dísznévénél novemb. 16. Magyarországi vén, nehéz sertés kilogrammja 48 — kr., fiatal nehéz 50 — 50¹/₂ kr., könnyű 51 — 52 kr. Szedett nehéz 50 kr., könnyű — kr. Oláhországi 51 — kr.,

szerbjai 51 — kr. Életsúly: páronként 45 kilogramm s azonfelül 4% os levonás.

Vasúti menetrend.

Halasról indul

Budapestre:

Személyvonat	—	délelőtt	6 óra 50 perc.
—	—	délután	3 óra 18 perc.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra 33 perc.

Szabadkára:

Személyvonat	—	délután	12 óra 30 perc.
—	—	este	6 óra 33 perc.
Vegyes vonat	—	éjjel	3 óra 51 perc.

Budapestről indul

Lefelé:

Személyvonat	—	reggel	8 óra 30 perc.
—	—	délután	2 óra 40 perc.
Vegyesvonat	—	este	8 óra 23 perc.

Szabadkáról indul

Fölfelé:

Személyvonat	—	reggel	5 óra 50 perc.
—	—	délután	3 óra 10 perc.
Vegyesvonat	—	este	10 óra 50 perc.

Budapestre érkezik

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra
—	—	este	7 óra 19 perc.
Vegyesvonat	—	reggel	7 óra 8 perc.

Korda Imre,

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

H I R D E T É S E K.

1295. tkvi.
1883.

Árverési hirdetés.

A kis-kun-halasi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Bergl I. M. halasi lakos végrehajthatónak Varga K. Ferenczné szül. Nagy Faragó Erzsébet halasi lakos végrehajtást szenvedő ellen 208 frt tőke s járuléka erejéig indított végrehajtási ügyben a kis-kun-halasi 463 számú telekkönyvben A + 4009, 4010, 4619, 4627. és 6570. helyrajzi szám alatt foglalt részben Nagy Faragó Gergely és Horváth Erzsébet nevében álló összesen 539 frt 76 kr-ra becsült fekvőségek, szőlő és földre a bírói árverés elrendeltetik, — erre határnapul az 1883-ik évi november hó 29-ik napjának délelőtti 9 órája ezen bíróság helyiségében kitűzetik a következő feltételek alatt:

1) A kikiáltási ár a fent kitett becsár, melyen alul is a birtok el fog adni, és pedig az A + 4009. és 4619. helyrajzi szám alatti fekvőség ¹/₂-ed része, mely az adóst illeti, az A + 4010., 4627. és 6570. helyrajzi szám alatti fekvőségek egészben mindhárom a telekkönyvi tulajdonosé.

2) Árverezni akaró tartozik az ingatlan becsárának 10%-toliát bánatpénzül vagy ovadék képes papirokban kiküldött kezébe letenni, — a kifizetetlen vételártól 6%-toli kamat fizetendő.

Az árverés egyéb feltételei ezen telekkönyvi hatóságnál, ugy Halas város t. előjárásánál megtekinthetők.

Kelt Halason, 1883.j ulius hó 28-ik napján.

Török Elek kir albiró.

Kovácsmester keresetlik.

Halasz D. Ferencz földbirtokos balóai

tanyájára egy a szakmáját értő

KOVÁCSMESTERT

fel fogad.

A feltételeket nevezett birtokosnál III. tízedbeli lakásán

megtudhatni.